

Školní vzdělávací program pro školní družinu

při Mateřské škole a základní škole speciální
Diakonie ČCE Ostrava

Škola plná zážitků

Diakonie
Českobratrské církve evangelické

OBSAH

Školní vzdělávací program pro školní družinu	0
1. Identifikační údaje	<u>2</u>
2. Charakteristika školní družiny	4
3. Charakteristika ŠVP	4
3.1. Hlavní výchovný záměr	6
4. Podmínky	6
4.1. Věcné vybavení	6
4.2. Personální obsazení	6
4.3. Podmínky pro hygienické a bezpečné působení ŠD	7
4.4. Ekonomické podmínky	8
4.5. Psychosomatické podmínky	8
5. Organizace	9
5.1. Režim dne	9
5.2. Odchody a příchody dětí do ŠD	9
5.3. Přijímání dětí	10
5.4. Spolupráce s rodiči, školou a jinými subjekty	10
5.5. Zveřejnění školního vzdělávacího plánu ŠD	11
6. Výchovně vzdělávací obsah	11
6.1. Formy vzdělávání, požadavky a rizika v ŠD	11
6.2. Zaměření vzdělávání v ŠD	13
6.3. Kompetence vzdělávání v ŠD	14
6.4. Plán zájmového vzdělávání v ŠD	16
7. Evaluační systém	19
7.1. Cíle evaluace	19
7.2. Hodnocení a autoevaluace	19
7.3. Sledované oblasti	20
7.4. Techniky a metody	20
8. Vnitřní řád školní družiny – výňatek	20
9. Závěr	21

1. Identifikační údaje

Oficiální název:

ŠVP pro školní družinu Mateřské školy a základní školy speciální Diakonie ČCE Ostrava

Motivační název:

Škola plná zážitků

Motto školy:

„Život je možný pouze ve vztahu.“ A. Fröhlich

Předkladatel:

Název školy	Mateřská škola a základní škola speciální Diakonie ČCE Ostrava
Adresa školy	U cementárny 1293/23, 703 00 Ostrava-Vítkovice
Jméno ředitelky	PaedDr. Irena Johanka Savková
Kontakty	Mobil škola: 605 860 771 Mobil ředitelka školy: 604 755 292 Mobil zástupce ředitele: 737 853 697 E-mail ředitele školy: i.savkova@specialniskola.eu E-mail zástupce ředitele: a.raskova@specialniskola.eu WWW: www.specialniskola.eu
Zahájení činnosti ŠD:	1. 9. 2012

Odloučená pracoviště školy:

Název odloučeného pracoviště: Zahájení činnosti ŠD:	Mateřská škola a základní škola speciální Diakonie ČCE - Ostrava – Poruba 1. 9. 2012
Adresa:	Bohuslava Martinů 810, 708 00 Ostrava
Kontakt:	Tel. Škola: 596 633 326 Mobil škola: 721 419 802 Mobil zástupce ředitele: 604 709 305 E-mail: i.sobkova@specialniskola.eu

Název odloučeného pracoviště: Zahájení činnosti ŠD:	Mateřská škola a základní škola speciální Diakonie ČCE - Hlučín 1. 9. 2020
Adresa:	Hornická 1265/9, 748 01 Hlučín
Kontakt:	Mobil zástupce ředitele: 777 941 240 E-mail zástupce ředitele: g.sramkova@specialniskola.eu

Zřizovatel:

Název	Diakonie Českobratrské církve evangelické
Adresa	Belgická 22, 120 00 Praha 2

Platnost dokumentu od: 1.9.2011

Druhá aktualizace: 1. 9. 2015

Třetí aktualizace: 16. 4. 2020

Projednáno školskou radou dne: 23.4.2020

Podpis ředitelky: Razítko školy:

2. Charakteristika školní družiny

Školní družina se ve své činnosti řídí vyhláškou 74/2005 o zájmovém vzdělávání a zákonem č. 561/ 2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání /Školský zákon/ a metodickým pokynem č. 17 749/2002-51 k postavení, organizaci a činnosti školních družin.

Školní družina slouží k odpočinkové a zájmové činnosti dětí a její provoz je v době před vyučováním a po vyučování. Družina je umístěna v přízemí budovy školy. Tvoří ji jedna samostatná místnost. Družina využívá další tři terapeutické místnosti, které v dopoledních hodinách slouží škole a dále venkovní prostory.

Školní družina vykonává činnost pouze ve dnech školního vyučování. V době školních prázdnin je družina mimo provoz. Školní družinu navštěvují žáci přihlášení přihláškou do družiny. Mohou jí navštěvovat žáci prvního i druhého stupně, popř. přípravného stupně. Školní družinu tvoří na každém pracovišti školy skupiny: s počtem max. do 8 žáků.

Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Není pokračováním školního vyučování. Jejím hlavním posláním je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků a částečně i dohledu nad žáky.

3. Charakteristika ŠVP

3.1. Hlavní výchovný záměr

Hlavní výchovný záměr je orientován směrem k dítěti. Vychází z osobnostně orientované výchovy. ŠVP ŠD úzce navazuje na ŠVP ZŠS.

- každé dítě vnímáme jako jedinečnou osobnost, která má své individuální i specifické potřeby a možnosti a jejich aktivitám vytváříme potřebné podmínky – možnost svobodné volby
- dáváme dětem možnost spoluúčasti na tvorbě programu, respektujeme právo dítěte na neúčasti nabízené činnosti – právo být pouze pozorovatelem
- respektujeme pedagogické zásady, povzbuzujeme děti nesmělé, posilujeme sebevědomí a pozitivně hodnotíme každého, kdo pracuje na úrovni svého osobního maxima, podporujeme u dětí iniciativu, tvořivost a vlastní fantazii

- vycházíme ze znalostí dětí jejich aktuálního zdravotního stavu i konkrétní životní a sociální situace – každé dítě má právo být jiné, má potřebu rozvíjet se a učit se svým tempem
- nabídkou zájmových činností všestranně rozvíjíme osobnost každého jednotlivce
- výběr a délku činností volíme s ohledem na individuální potřeby a zájmy žáků.
- podporujeme u žáků zájem o dění kolem nás.

ŠVP školní družiny je přílohou ŠVP pro vzdělávání dětí a žáků v základní škole speciální. Obsah vede k plnění dílčích cílů:

- rozvíjet duševní a tělesné schopnosti žáků při důsledném respektování jejich tělesných zvláštností
- rozvíjet estetické cítění, vkus a tvořivost žáků
- vést žáky k osvojení základních hygienických návyků a činností týkajících se sebeobsluhy
- rozvíjet pohyblivost žáků a snažit se o dosažení co nejvyšší možné míry jejich samostatnosti a orientace ve vztazích v okolí
- vést žáky k rozvíjení jejich komunikačních dovedností verbálně, případně pomocí využívání AAK a vést je k všestranné komunikaci
- rozvíjet schopnost spolupracovat s blízkými osobami
- vést žáky k vytváření pozitivních vztahů s nejbližším okolím, spolužáky
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city
- rozvíjet pozornost, vnímavost a poznání
- snažit se o odstranění případných projevů sebepoškozování
- motivovat žáky k učení a poznávání
- Vést žáky k ochraně vlastního zdraví i zdraví ostatních
- vést žáky k ohleduplnosti k ostatním lidem
- umožnit žákům poznat své schopnosti a uplatnit je v osobním životě

3.2. Zaměření třídy – oddělení

- rozvoj řeči, relaxační techniky, hudebně – pohybové činnosti, environmentální výchova, rozvoj hrubé a jemné motoriky, sportovní činnosti, výtvarná výchova, polohování, bazální stimulace, uvolňovací cviky.

Naším cílem je vytvářet dětem vhodné sociální klima, které se zakládá na vzájemné důvěře a úctě.

4. Podmínky

4.1. Věcné vybavení

Vybavení místností využívané ve školních družinách nábytkem je účelné. Polohovací plochy a židličky odpovídají věku a výšce dětí. Místnosti, které děti využívají, dávají svojí velikostí i prostorem široké možnosti k všestranným hrám a činnostem vedoucí k rozvoji jejich osobnosti. Vybavení hračkami, pomůckami, materiály a doplňky je průběžně podle možností doplňováno a obnovováno. Hračky a doplňky jsou umístěny tak, aby je děti dobře viděly, mohly si je dle svých možností samostatně brát a zároveň se vyznaly v jejich uložení. Místnosti družiny a přilehlé terapeutické místnosti (Snoezeleny, rehabilitační místnosti) určené také k polohování jsou vybaveny dostatečným množstvím polohovacích pomůcek.

Všechny vnitřní i venkovní prostory školy splňují bezpečnostní i hygienické normy dle platných předpisů týkající se čistoty, teploty, vlhkosti vzduchu, osvětlení, hlučnosti apod.

Pro usnadnění komunikace a orientace v prostoru používáme účelně piktogramy, fotografie reálných předmětů a VOKS. Forma komunikačního systému odpovídá komunikačním schopnostem žáka.

4.2. Personální obsazení

Všechny pracovnice mají odbornou kvalifikační způsobilost. Průběžně se dále profesně vzdělávají. Jsou si vědomy toho, že výchova a vzdělávání dětí v ŠD vyžaduje odborný, vysoce citlivý a maximálně odborný pedagogický přístup. Chovají se a jednají profesionálním způsobem v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání dětí.

Profil vychovatelky:

- má vysokou míru empatie
- vytváří příznivé sociální klima
- dovede projevovat vřelý vztah k žákům
- zná a umí řídit širokou škálu různých zájmových aktivit přiměřených věku účastníků
- vybranými aktivitami vzbuzuje v žácích zájem
- podporuje jejich sebevědomí a rozvíjí pozitivní stránky osobnosti
- zná bezpečnostní předpisy pro práci s účastníky činnosti
- má organizační schopnosti
- má právní vědomí.

Jejich pracovní doba a služby u dětí jsou organizovány takovým způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna optimální péče.

4.3. Podmínky pro hygienické a bezpečné působení ŠD

- vychovatelka dbá na hygienu a kulturu stolování, dohlíží nad pitným režimem dětí (pití ve ŠJ, ovocný čaj a šťávy v ŠD)
- stravovací režim a pitný režim je prováděn ve školní jídelně
- zdravé prostředí užívaných prostorů družiny – podle platných norem (vlastní vybavené prostory, odpovídající světlo, teplo, bezhlučnost, čistota, větrání, velikost sedacího a pracovního nábytku, hygienické vybavení prostor)
- ochrana žáků před úrazy – prevence
- výrazné označení všech nebezpečných předmětů a částí využívaných prostor (např. vypracování a zveřejnění provozních řádů, pravidelná kontrola prostor a zařízení z hlediska jejich bezpečnosti)
- dostupnost prostředků první pomoci – školní družina je vybavena dostupně umístěnou lékárníčkou první pomoci
- dostupnost kontaktů na lékaře – telefonické kontakty na nástěnce
- praktická dovednost vychovatelek poskytovat první pomoc
- vhodná struktura režimu žáků ve školní družině – relaxace, aktivní pohyb, skladba zaměstnání.

4.4. Ekonomické podmínky

Výše úplaty za zájmové vzdělávání ve školní družině činí 150,- Kč měsíčně. Vybírá se za období září až prosinec a leden až červen v hotovosti v kanceláři školy. Možnost platby i na jeden měsíc.

4.5. Psychosomatické a psychosociální podmínky

Životospráva

- dodržujeme pitný režim
- nenutíme děti do jídla, ale snažíme se, aby alespoň všechno ochutnaly a naučily se tak zdravému způsobu stravování.

Psychohygiena

- zajišťujeme dětem pravidelný denní řád, který je natolik flexibilní, že umožňuje přizpůsobit organizaci momentální situaci a zájmu dětí, při vhodném počasí lze aktivity provádět ve venkovních prostorách školy
- děti jsou zatěžovány přiměřeně zdravotnímu stavu, mají možnost si kdykoliv odpočinout a relaxovat
- všechny vychovatelky respektují individuální potřeby dětí, vhodně na ně reagují a v rámci možností se je snaží uspokojovat, naslouchají problémům dětí a snaží se je řešit.

Psychosociální podmínky

- vytváříme dětem takové prostředí, aby se cítily spokojené, bezpečné, jisté
- každé dítě má stejná práva, možnosti, povinnosti, nikdo není zvyhodňován
- je respektována osobní svoboda a volnost dětí, i když je podřízena stanovenému řádu chování a norem
- při všech činnostech počítáme s aktivní spoluúčastí dítěte, snažíme se o nenásilnou komunikaci, která je dětem příjemná, navozuje vzájemný pocit důvěry a spolupráce
- podporujeme důvěru dítěte v sebe sama, převažuje pozitivní hodnocení
- rozvíjíme v dětech citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu ve vztahu k ostatním
- organizujeme činnost vycházející ze zájmů účastníků
- respektujeme individualitu dětí, hodnotíme v souladu s jejich možnostmi

- pedagogickým působením se snažíme zabránit socio-patologickým jevům
- včas informujeme děti a jejich zákonné zástupce o činnostech ve školní družině.

5. Organizace

5.1. Režim dne

Režim dne zohledňuje psychohygienické podmínky. Jeho uspořádání dává možnost pružně reagovat na individuální potřeby aktivity i odpočinku u jednotlivých dětí.

6:30 – 7:50

- přivítání se s dětmi, nabídnutí činností, zájmové hry, pohybové chvílky, rozumová nebo hudební výchova, polohování, osobní hygiena

11:45 – 13:00

- hygiena, oběd, relaxační činnosti, duševní hygiena, příprava pomůcek na odpolední řízenou činnost, klidové činnosti

13:00 – 14:00

- řízená činnost, výtvarná výchova, hudební výchova, osobní hygiena, vycházky

14:00 – 15:00

- odpolední svačina, individuální hry dětí, pobyt venku, dokončování řízené činnosti, úklid ŠD, odchody dětí domů

15:00 – 16:00

- individuální hry dětí, polohování, dokončování řízené činnosti, úklid ŠD, odchody dětí domů.

Školní družina na pracovišti školy v Hlučíně je k dispozici žákům v režimu: od 7:00 hodin do 14:00 hodin.

Během odpoledního pobytu probíhá u některých žáků individuální rehabilitace, fyzioterapie, bazální stimulace, polohování podle Bobatha, cvičení na balónech. Tyto podpůrné rehabilitační činnosti jsou evidovány v TK ŠD a měsíčních tabulkách.

5.2. Odchody a příchody dětí do ŠD

Školní družiny jsou v provozu ráno před zahájením vyučování od 6,30hod. do 7,50hod., ŠD v Hlučíně od 7 hodin. Odpoledne po vyučování od 11,45 do 16,00 hodin,

v Hlučíně do 14 hodin. Přítomnost žáků je zaznamenávána v docházkovém sešitě, rodiče předem omlouvají nepřítomnost dítěte.

Děti do ŠD přejímá vychovatelka od rodičů. Po ukončení vyučování dítě odvádí do družiny pedagogický pracovník dané třídy.

Děti ze ŠD přebírají rodiče či jiné oprávněné osoby od vychovatelky. Rodiče jsou povinni si vyzvednout dítě nejpozději do 15,30 hodin, v Hlučíně nejpozději 13,50 hodin.

V případě nevyzvednutí dítěte do stanovené doby, zůstává vychovatelka s dítětem v družině až do příchodu zákonného zástupce dítěte, nejpozději do 16 hodin, v Hlučíně do 14 hodin.

5.3. Přijímání dětí

Žáci jsou do školní družiny přijati na základě vyplněného Zápisního lístku do školní družiny (viz příloha). Zápis do školní družiny se koná vždy ve dny prvního týdne nového školního roku. Žáci se mohou přihlásit i během školního roku podle kapacitních podmínek. Ukončit docházku ve školní družině je možné na základě písemné odhlášky zákonných zástupců žáka. V případě opakovaného porušování Řádu školní družiny lze žáka z družiny vyloučit.

5.4. Spolupráce s rodiči, školou a jinými subjekty

Naší snahou je, aby vztah s rodiči byl založen na partnerských vztazích, kde mezi rodiči a učitelkami panuje oboustranná důvěra, otevřenost, vstřícnost, respekt a ochota spolupracovat.

Odpovědnost, práva a povinnosti jsou zakotveny ve vnitřním řádu ŠD. Máme na zřeteli, že informovanost rodičů, jejich ovlivňování a vzájemné poznávání jsou důležitým předpokladem vzájemné komunikace a spolupráce a že vztahy ŠD s rodiči dětí ovlivňují výsledek pedagogické práce.

V úzké spolupráci s rodiči a školou uskutečňujeme různé aktivity, které napomáhají k dobrému chodu ŠD:

- neformální rozhovory při příležitostních setkáních
- slavnosti – vánoční svátky, Svátek matek, Den dětí
- dny otevření dveří

- podílení se na organizaci aktivit školy.

Styk s rodiči a veřejností

- vychovatelka pravidelně hovoří při předávání dětí
- vychovatelka podává informace osobně i telefonicky, pokud to okolnosti a daná situace umožňuje
- vychovatelka se účastní třídních schůzek
- vychovatelka si může pozvat rodiče na předem dohodnutý termín, při závažnějších problémech si k jednání přizve zástupce ředitelky.

5.5. Zveřejnění školního vzdělávacího plánu ŠD

- veřejně přístupná nástěnka
- webové stránky školy
- možnost nahlížení a pořizování opisů a výpisů

6. Výchovně vzdělávací obsah

Zájmové vzdělání, které provádí školní družina, probíhá především vlastní činností žáků, jejich interakcí s okolím a získávanou vlastní zkušeností. Vše má být založeno na přímých zážitcích z činnosti, vycházející částečně z individuální volby, dětské zvědavosti, potřeby zaměstnávat se, bavit se a komunikovat. Úkolem zájmového vzdělávání v ŠD je rozvíjet osobnost dítěte, podporovat jeho tělesný růst a zdraví, jeho osobní spokojenost a pohodu, napomáhat mu v chápání okolního světa a motivovat jej k dalšímu poznávání a učení.

6.1. Formy vzdělávání, požadavky a rizika v ŠD

Formy vzdělávání ŠD jsou vybírány tak, aby byly vhodné pro výchovu mimo vyučování. Jedná se o činnosti, v nichž je zastoupeno spontánní i záměrné učení. Velkou úlohu zde hraje individuální volba a aktivní účast dítěte.

- **pravidelná činnost** by měla zahrnovat funkční režimové momenty bez zbytečných prodlev, např. pravidelná rehabilitace, individuální fyzioterapie

- **příležitostná činnost** – zahrnuje vzdělávací zájmovou a tematickou rekreační činnost, především výtvarné, sportovní a společenské celodružinové akce, výstavy prací a výrobků žáků, kterých se mohou zúčastnit i rodinní příslušníci a další zájemci
- **spontánní činnost** je průběžná – klidové činnosti po obědě, při pobytu venku po organizované části má následovat ve vymezeném prostoru možnost spontánních her, spontánní činnosti při ranních a koncových družin. Role vychovatelky spočívá v zajištění bezpečnosti, ale také v navození, podněcování, motivování některých aktivit dětí. Řízené a spontánní činnosti na sebe přirozeně navazují
- **zájmová činnost** – rozvíjí osobnost dítěte, umožňuje jeho seberealizaci, další poznávání a další rozvoj pohybových dovedností. Zařazuje se jako činnost skupinová nebo individuální, je organizovaná a prolíná se se spontánní aktivitou
- **odpočinková činnost ve smyslu klidových činností**, polohování, relaxace, poslech, předčítání. Má odstranit únavu. Do denního režimu se zařazují nejčastěji po obědě, před vyučováním ráno pro imobilní děti, dále dle potřeby kdykoliv během dne.

Požadavky pro volný čas

- **požadavek pedagogického ovlivňování volného času** – vychovatelka navozuje a motivuje činnosti
- **požadavek dobrovolnosti** – všechny činnosti by měly být přiměřené věku dětí a momentálnímu stavu, děti by je měly vykonávat dobrovolně na základě vzbuzeného zájmu a motivace
- **požadavek zajímavosti a zájmovosti** – činnosti by měly být atraktivní, využívat jiné postupy než ve škole, měly by být pestré
- **požadavek aktivity** – činnosti volit tak, aby v nich mohly být přiměřeně úspěšné všechny děti, aby se podílely na přípravě činnosti, realizaci i hodnocení
- **požadavek citlivosti a citovosti** – všechny činnosti by měly přinášet dětem kladné emoce – pochvaly, ale také radost z objevování či překonání překážek
- **požadavek seberealizace** – dítě nachází a objevuje sebe sama.

Rizika ohrožující kvalitu výchovného působení v ŠD:

- nerespektování specifika práce školní družiny – hraní si na školu, přejímání jejích postupů, popřípadě námětů činností
- opakování aktivit, nedostatek herních prvků, předávání hotových poznatků
- omezování spontánních činností, přeorganizovanost, spěch, nervozita, nedokončování činností nebo dokončení bez závěrečného zhodnocení aktivity
- stereotypnost činností, malá námětová pestrost, časté opakování činností
- nedostatečné respektování rozdílů v tělesných a smyslových dispozicích dětí při jednotlivých činnostech
- nedostatečná motivace, která je nahrazována pokynem k činnosti
- málo vlídné sociální prostředí, málo podnětů k vytváření a vyjádření kladných citů, nevšímavost k nevhodné komunikaci
- rezignace vychovatelek na výchovné působení a spokojení se se sociální funkcí družiny.

6.2. Zaměření vzdělávání v ŠD

Záměr vzdělávání je orientován na rozvoj osobnosti dítěte. ŠVP ŠD úzce navazuje na ŠVP ZŠ. Školní družina se inspirovala základními tematickými okruhy ŠVP pro děti předškolního věku, jež se vzájemně prolínají a doplňují.

Těžiště tvoří vzdělávací oblasti:

- Dítě a jeho tělo
- Dítě a jeho psychika
- Dítě a ten druhý
- Dítě a společnost
- Dítě a svět.

Činnost ŠD ústí v získávání určitých kompetencí (dovedností, schopností, vědomostí, postojů). Kompetence ŠD vycházejí z ŠVP ZŠ.

6.3. Kompetence vzdělávání v ŠD

Kompetence k učení:

- získá základní orientaci v prostředí, v němž se pohybuje
- získá motivaci ke komunikaci verbální či pomocí AAK
- rozvíjí schopnost soustředění a koncentrace, schopnosti diferencovat předměty
- zvládá pravidla chování
- umí plnit jednoduché úkoly
- chápe nutnost dokončení stanoveného úkolu
- učí se s chutí
- klade si otázky a hledá na ně odpovědi
- získané vědomosti dává do souvislostí
- získané zkušenosti uplatňuje v praxi
- rozvíjí schopnost přemýšlet a rozhodovat se.

Kompetence k řešení problémů:

- řeší známé situace na základě nápodoby či opakování
- orientuje v časovém režimu dne
- překonává pocity strachu
- neprosazuje na úkor ostatních
- je schopno spolupracovat s ostatními v okolí, kolektivní činnosti
- všímá si problémů a dění
- chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli
- rozlišuje správná a chybná řešení
- vymýšlí nová řešení
- započaté činnosti dokončuje
- přijímá odpovědnost za výsledek řešení problémů
- nenechá se odradit neúspěchem a vytrvale směřuje k řešení.

Kompetence komunikativní:

- poznává známé osoby a dorozumívá se s nimi verbálně nebo nonverbálně
- reaguje na své jméno, jednoduché pokyny
- vyjadřuje souhlas či nesouhlas, své potřeby, pocity a nálady

- osvojuje si základy verbální či nonverbální komunikace
- naslouchá druhým
- vyjadřuje vhodně souvislými větami myšlenky, sdělení, otázky a odpovědi
- komunikuje bez ostychu s vrstevníky i s dospělými
- dokáže vyjádřit své pocity gestem, řečí i dalšími prostředky
- komunikuje kultivovaně
- zapojí se aktivně do společenského dění školy i obce
- rozvíjí slovní zásobu.

Kompetence sociální a personální:

- adaptuje se na školní prostředí
- zvyká si na školní režim
- chápe vztah vychovatel – žák
- osvojuje si pravidla slušného chování
- učí se ovládat své citové projevy
- osvojuje a upevňuje si dovednosti z oblasti sebeobsluhy
- respektuje společná pravidla, potřeby druhého
- uvědomuje si svou osobu
- zná členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí
- navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá se svým okolím
- je tolerantní k odlišnostem jiných
- dokáže si poradit nebo požádat o pomoc
- rozpoznává vhodné i nevhodné chování
- dokáže se prosadit i podřídit, přijmout kompromis
- ve skupině spolupracuje, dělí se o pomůcky a materiál
- chápe pravidla společenského chování a běžně se jimi řídí
- respektuje zájmy jiných.

Kompetence činností a občanské:

- chápe pravidla chování ve škole
- podílí se na kulturních a sportovních akcích školy
- dodržuje jednoduchá pravidla

- učí se rozpoznat vhodné a nevhodné chování
- uvědomuje si svá práva a povinnosti
- chová se zodpovědně k sobě i k druhým
- dbá o své zdraví a bezpečí
- odhaduje rizika svého jednání
- vnímá krásy přírody a cíleně o ně pečuje
- aktivně se zapojuje do prospěšných a charitativních akcí
- učí se plánovat, organizovat a řídit
- ctí a chrání kulturní a duchovní hodnoty a tradice
- chová se zodpovědně při krizových situacích
- aktivně se zapojuje do zlepšování školního prostředí.

6. 4. Plán zájmového vzdělávání v ŠD

Kompetence k učení:

- seznámením dítěte s prostředím ŠD, jasným a zřetelným označením místností piktogramy umožníme dítěti snadnou orientaci v prostředí, v němž se pohybuje
- stálým zapojováním dětí do komunikačního procesu, popisem vykonávaných činností, nabízením možností k výběru motivujeme děti ke komunikaci, verbální i pomocí AAK
- vhodnou motivací postupně rozvíjíme schopnost soustředění se na stanovené činnosti, zájem o činnost, spolupráci
- pomocí kolektivní činnosti a posilování pozitivních vztahů mezi dětmi si děti osvojují pravidla chování
- vedením k samostatnosti, asistovanou péčí a procvičování vedeme děti ke schopnosti samostatně splnit jednoduché praktické úkoly
- verbálním popisem, užíváním znaků a symbolů pro situace každodenního života učíme žáky využívat tyto komunikační kanály v běžných situacích
- poskytnutím možnosti prožít každodenní situaci samostatně či s dopomocí umožňujeme žákům uplatnit získané zkušenosti v praktických situacích
- průběžným poukazováním na možné negativní důsledky nevhodného a rizikového chování vedeme žáky k dodržování zásad bezpečnosti.

Kompetence k řešení problémů:

- pomocí jasného, krátkého zadání, ve spojení s AAK vedeme děti k pochopení a plnění jednoduchých příkazů
- vytvářením pocitu bezpečí a jistoty, posilováním vzájemné důvěry pomáháme dětem překonat pocity strachu
- posilováním pozitivních vazeb vedeme děti ke schopnosti spolupracovat s ostatními a neprosazovat se na úkor druhých
- vhodnou motivací vedeme děti k pochopení nutnosti dokončit stanovený úkol.

Kompetence komunikativní:

- používáním fotografie a další prostředky AAK, umožňujeme dětem poznat známé osoby a dorozumívat se s nimi verbálními i neverbálními formami komunikace
- neustálým oslovováním, komunikací a spojováním činností, jež dítě vykonává, s jeho jménem učíme děti reagovat na své jméno a jednoduché pokyny
- opakováním osvojených prvků verbální i neverbální komunikace učíme děti vyjádřit souhlas a nesouhlas
- citlivým vnímáním změn chování dítěte, empatií, dotazováním, verbální komunikací i pomocí AAK, vedeme děti k vyjádření potřeb, pocitů a nálad
- rozvíjením receptivní i expresivní složky řeči, zaváděním nových piktogramů, znaků si děti osvojují základy verbální i neverbální komunikace
- důrazem na základy slušného chování vedeme děti k jejich upevnění – pozdrav, požádání, poděkování
- rozvíjením verbální i neverbální komunikace vedeme žáky k účelné komunikaci a vytváření vztahů s ostatními
- citlivým vnímáním změn chování žáků, empatií, dotazováním, verbální komunikací i pomocí AAK vedeme žáky k vyjádření potřeb, pocitů a nálad.

Kompetence sociální a personální:

- vytvářením příjemného, podnětného a bezpečného prostředí usnadňujeme dětem adaptaci na školní prostředí a na režim ŠD
- využitím přirozené autority a důsledností vedeme děti k uvědomění vztahu vychovatel – žák

- názorným příkladem, motivací, posilováním kladných vztahů a stálým opakováním si děti osvojují pravidla slušného chování
- pravidelným procvičováním, asistovanou péčí a nápodobou vedeme děti k osvojování a upevňování dovedností z oblasti sebeobsluhy
- rozvíjením spolupráce mezi dětmi, vytvářením pozitivních vztahů a jasným stanovením norem se děti učí pracovat v kolektivu a respektovat společná pravidla
- pomocí fotografií, prostředků AAK a verbální komunikace učíme děti poznat známé osoby, navázat s nimi kontakt a dorozumívat se s nimi verbálními i neverbálními formami komunikace.

Kompetence činností a občanské:

- opakováním, nápodobou a názorným příkladem se děti učí chápat pravidla chování ve škole i mimo školu, rozpoznat vhodné a nevhodné chování
- motivací vedeme děti k aktivní účasti na kulturních a společenských akcích
- názorným příkladem a nápodobou vedeme žáky k pochopení základních vztahů mezi lidmi, k zapojení do jednoduchých sociálních aktivit, upevňujeme základy společenského chování
- názorným příkladem, nápodobou, verbálním popisem usnadňujeme žákům orientaci v prostředí, v němž žijí
- využitím přirozené autority, důrazem na důslednost a posilováním pozitivních vztahů vedeme žáky ke zvládnutí citových projevů a emocí
- posilováním kladných vzájemných vztahů mezi dětmi a důrazem na spolupráci učíme děti navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat ostatní.

Kompetence pracovní a trávení volného času:

- umí si vybrat zájmovou činnost
- dokáže se zapojit a uplatnit v kolektivu
- své zájmy rozvíjí v individuálních a skupinových činnostech
- plánuje, organizuje a řídí jednoduché činnosti, používá bezpečně nástroje, materiály a vybavení
- dodržuje vymezená pravidla.

7. Evaluační systém

Hodnocení žáků je důležitou částí školního vzdělávání. Je běžnou každodenní činností, kterou vychovatel v družině vykonává po celý školní rok. Hodnocení vychází z posouzení kompetencí formulovaných ŠVP. Je kladen důraz na povzbuzení, ocenění a pozitivní vyjádření. Nesmí sloužit ke snižování důstojnosti a sebedůvěry žáka.

7.1. Cíle evaluace

Cílem evaluace je ověřovat a zlepšovat kvalitu veškerých činností v ŠD, poskytovat žákovi zpětnou vazbu, ukázat mu v čem se zlepšil a v čem ještě chybuje a pomoci mu případné nedostatky odstranit.

Denní evaluace

Denně si klást otázku, jak vychovávám, s jakou hodnotou se dítě setkává, zda má prostor pro samostatnost, že je kladen důraz na jeho individualitu. Kdykoliv v průběhu dne si položit výše uvedené otázky a korigovat své působení směrem k požadované kvalitě. Reflexe – rozhovory s dětmi i rodiči. Denní zápis do třídní knihy.

Autoevaluace

Hlavním cílem je zhodnocení stavu – tj. zjištění přinášející informace o tom, jak funguje ŠVP v družině, jaké je prostředí školy, v němž se realizuje výchova. Tyto informace slouží jako zpětná vazba.

Důležité je hodnocení „sebe sama“ (pedagog se ohlíží za sebe, rozmyšlí své kroky, sleduje výsledky). Individuálně hodnotí výchovu všech dětí průběžně, sleduje rozvoj a osobní výchovné pokroky. Je dáván důraz na zpětnou vazbu.

7.2. Hodnocení a autoevaluace

Vnitřní evaluace:

- průběžné hodnocení práce vychovatelky
- hodnocení výchovné práce ředitelkou školy
- hodnocení třídními učitelkami

- hodnocení atmosféry v družině
- hodnocení realizace ŠVP.

Vnější evaluace:

- zpětná vazba od rodičů a dětí
- hodnocení zřizovatele
- hodnocení ostatní veřejnosti dle prezentace výsledků ŠD.

7. 3. Sledované oblasti

Evaluace práce ŠD a jejího ŠVP se zabývá:

- činností družiny jako specifického zařízení
- kvalitou a efektivitou práce v ŠD
- působením vychovatelky na jednotlivé děti
- stavem materiálních podmínek
- zajištěním bezpečnosti a ochrany zdraví

7. 4. Techniky a metody

- denní hodnocení všech činností v ŠD
- hodnocení dětí – pochvala, ocenění
- pozorování dětí a rozhovory s nimi
- prezentace ŠD v kronice ŠD, na školním webu, ve videonahrávkách z akcí ŠD
- ohlasy zákonných zástupců dětí
- rozbor případných neúspěchů, rozbor pedagogické dokumentace.

8. Vnitřní řád školní družiny – výňatek

1. Provoz školní družiny je od 6,30 do 7,50 hodin a od 11,45 do 16,00 hodin. **Školní družina na pracovišti školy v Hlučíně je k dispozici žákům v režimu: od 7:00 hodin do 14:00 hodin.**
2. Oddělení se naplňuje do počtu 8 žáků.
3. Docházka pro zapsané žáky je povinná.

4. Každé dítě zapsané do ŠD je povinno řídit se pravidly školního řádu, vnitřního řádu ŠD a pravidly slušného chování. Za porušování řádu může být potrestáno důtkou ředitele školy nebo podmíněným vyloučením ze školní družiny. V případě opakovaných kázeňských přestupků, zvláště hrubého porušení školního řádu nebo vnitřního řádu školní družiny, ohrožování zdraví a bezpečnost dětí může být žák ze ŠD vyloučen.
5. Rodiče hlásí vychovatelce včas změnu bydliště, zaměstnání, telefonu, odhlášení ze ŠD, popřípadě jiné změny.
6. Dítě je povinno pečovat o společné zařízení, hračky, knihy a ostatní společné pomůcky. Úmyslně poškozené věci nahradí rodič dítěte, které škodu způsobilo. Vypůjčené hry před odchodem žáci uklidí na určené místo, dbají na pořádek.
7. Žák odchází z družiny domů za doprovodu zákonného zástupce, v případě vyzvednutí dítěte jinou osobou je možné pouze na základě písemné žádosti rodiče.
8. Žáci jsou o chování a bezpečnosti poučeni vždy na začátku školního roku nebo následně v důsledku nevhodného chování nebo úrazu. Drobné úrazy jsou zaznamenány v knize úrazů a sděleny rodičům písemně. Náhlá nemoc, bolest nebo nevolnost jsou rodičům ihned sděleny telefonicky.

9. Závěr

„Radost dítěte je obrovská odměna, které můžeme dosáhnout jen tehdy, když budeme dětem nablízku, budeme s nimi rozmlouvat, naslouchat jim a vnímat to, co nám sdělují slovy, mimikou, pohledem i gesty.“

Školní vzdělávací program školní družiny „Škola plná zážitků“ při Mateřské škole a základní škole speciální Diakonie ČCE Ostrava je platný pro školní družiny všech pracovišť školy. S obsahem ŠVP ŠD byli a jsou seznámeni pedagogičtí pracovníci školy v přípravném týdnu daného školního roku. V prvním školním týdnu jsou s obsahem ŠVP ŠD a případnými aktualizacemi seznámeni členové Školské rady na řádném jednání ŠR.

Tisková podoba je součástí základní dokumentace školy, jeden výtisk je k dispozici ve vestibulu pracovišť, kde je školní družina aktivní, elektronickou verzi mají k dispozici k rychlému nahlédnutí zástupkyně ředitelky a vychovatelky školní družiny v PC, aktuální verze ŠVP ŠD je uložena v centrálním diakonském programu Edocat.